

19.8.2025

ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIAN LAUSUNTOKIERROS

Lausuntokierros: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Strategia:

JOHDANTO

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian luonnoksesta. Lausuntopyynnön keskiössä ovat luvussa 2 esitetyt politiikkalinjaukset ja luvussa 3 olevat niiden vaikutusarviot.

Hallitus valmistelee energia- ja ilmastostrategiaa aidosti sidosryhmiä kuullen, joten strategian lausuntoversio ei ole vielä lopullinen dokumentti. Poliittikkalinjauksia, vaikutusarvioita ja taustatekstejä voidaan vielä muokata ja täydentää lausuntokierroksen jälkeen.

TAUSTA

Työ- ja elinkeinoministeriö on yhdessä muiden ministeriöiden kanssa valmistellut luonnoksen Suomen kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Strategiaa on valmisteltu koordinoitusti samaan aikaan lausuntokierroksella olevan taakanjakosektorin koskevan Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) kanssa. Strategian perustana ovat Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman kanssa yhteiset VTT:n vetämässä Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja -skenaariot (KEITO) -hankkeen mallinnukset ja analyysit. Linkki KEITO-raporttiluonnokseen löytyy tämän tekstin alta, kohdasta "Linkit".

TAVOITTEET

Päähuomio sekä energia- ja ilmastostrategiassa linjattavissa politiikkatoimissa että niihin perustuvissa skenaarioissa kiinnitetään EU:n vuodelle 2030 asettamien ilmasto- ja energiatavoitteiden ja -velvoitteiden täyttämiseen ja teollisuuden puhtaan siirtymän vauhdittamiseen. Energia- ja ilmastostrategian ja aiemmin TEM:ssä valmistellun teollisuuspoliittisen strategian avulla edetään hiilineutraaliin ja myöhemmin hiilinegatiiviseen yhteiskuntaan. Strategian tavoitteisiin pyritään mahdollisimman kustannustehokkaalla, vaikuttavalla ja kestäväällä tavalla.

Strategian lopulliseen versioon sisältyvät myös ilmastomuutokseen sopeutumiseen liittyvät asiat, energia- ja kasvihuonekaasutaseet sekä kattavat vaikutusarviot valitusta politiikkatoimien kokonaisuudesta sisältäen ympäristövaikutukset, kansantalousvaikutukset, vaikutukset valtiontalouteen sekä sosiaaliset ja alueelliset vaikutukset.

VIHDIN KUNNAN LAUSUNTO

Vihdin kunnan ympäristölautakunta tarkastelee lausunnossaan kansallisen energia- ja ilmastostrategian linjauksia suhteessa kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaan (SECAP, 2020).

KYSYMYKSET ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIASSA ESITETTÄVISTÄ LINJAUKSISTA

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMINEN JA NIELUJEN KASVATTAMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.2)

- Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- Avoin vastaus lukua koskien:

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Energia- ja ilmastostrategian luku 2.2 on pääosin linjassa Vihdin kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP-suunnitelma) kanssa. Molemmat asiakirjat korostavat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä energiatehokkuuden parantamisen, uusiutuvan energian käytön lisäämisen ja fossiilisista polttoaineista luopumisen keinoin. Lisäksi molemmissa tunnistetaan hiilinielujen kasvattamisen merkitys hiilineutraaliuden saavuttamisessa.

Kuntanäkökulmasta luku 2.2 tarjoaa suunnan, viitekehyksen ja mahdollisuuksia kunnille osallistua kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden edistämiseen, mutta ei konkreettisia työkaluja, ohjausta ja tukea. Strategia viittaa erillisiin ohjelmiin (esim. KAISU), joissa tukitoimia voidaan kehittää, mutta ei ohjaa niiden sisältöä tai toimeenpanoa kunnille näkyvästi. Olisi tärkeää, että strategia tunnistaa paikallistason tarpeet ja linjaa selkeämmin, miten kunnille suunnattuja tukitoimia ja ohjauskeinoja kehitetään ja koordinoidaan osana kokonaisuutta.

UUSIUTUVAN ENERGIAN EDISTÄMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.3)

- Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- Avoin vastaus lukua koskien:

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Energia- ja ilmastostrategian luku 2.3 on pääosin linjassa Vihdin SECAP-suunnitelman kanssa. Molemmat asiakirjat korostavat

uusiutuvan energian käytön lisäämistä sähkön ja lämmön tuotannossa, fossiilisista polttoaineista luopumista sekä paikallisen uusiutuvan energiantuotannon, kuten aurinko- ja maalämmön, edistämistä. Lisäksi molemmissa painotetaan energianeuvontaa, kuntakatselmusten hyödyntämistä ja investointien tukemista. Strategian linjaukset tukevat Vihdin tavoitteita erityisesti teknologianeutraalin lähestymistavan, hajautetun energiantuotannon ja kuntien roolin vahvistamisen osalta.

Strategian painopiste on vahvasti teollisuuden ja suurten demonstraatiohankkeiden tukemisessa, ja kuntien rooli jää suhteellisen vähälle huomiolle, mikä voi heikentää paikallistoimien vaikuttavuutta. Lisäksi strategian toimenpiteiden aikataulutus ja rahoitusmekanismit voivat jäädä epäselviksi kuntien näkökulmasta, mikä vaikeuttaa ilmastotoimien suunnittelua ja toteutusta. Energiatukien painottuminen uuden teknologian käyttöönottoon rajoittaa kuntien mahdollisuuksia hyödyntää valtion tukea myös vakiintuneisiin, ilmastovaikutuksiltaan merkittäviin ratkaisuihin, kuten maalämpöön. Tämä voi heikentää kuntien mahdollisuuksia toteuttaa ilmastotavoitteitaan, vaikka investointi olisi ilmastopoliittisesti perusteltu ja tukisi kansallisia päästövähennystavoitteita.

VETY JA SÄHKÖPOLTTOAINEET (STRATEGIAN LUKU 2.4)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Energia- ja ilmastostrategian luku 2.4 on linjassa Vihdin kunnan SECAP-suunnitelman kanssa. Vaikka SECAP ei vielä sisällä yksityiskohtaisia toimenpiteitä vetytalouden tai sähköpolttoaineiden osalta, se tukee laajasti uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja liikenteen päästövähennyksiä, jotka ovat myös energia- ja ilmastostrategian keskiössä. Strategian kunnianhimoiset vetytavoitteet tarjoavat kunnille, kuten Vihdille, mahdollisuuden tarkentaa ja päivittää omia suunnitelmiaan tulevaisuudessa.

ENERGIATEHOKKUUDEN EDISTÄMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.5)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Energia- ja ilmastostrategian luvun 2.5 linjaukset ovat strategisesti yhteensopivat Vihdin kunnan SECAP-suunnitelman kanssa. Molemmat asiakirjat tunnistavat energiatehokkuuden keskeiseksi keinoksi ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ja painottavat pitkäjänteistä, poikkihallinnollista lähestymistapaa. Strategiassa korostetaan energiatehokkuussopimuksia, energiakatselmuksia, energianeuvontaa ja informaatio-ohjausta, jotka ovat myös Vihdin toimenpiteiden ytimessä.

Strategiassa esitetyt toimet, kuten energiatehokkuussopimustoiminnan jatkaminen kaudelle 2026–2035 sekä energiatukien kohdentaminen energiansäästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen, tukevat Vihdin kunnassa jo käynnissä olevia ja suunniteltuja toimenpiteitä.

ENERGIATURVALLISUUS (STRATEGIAN LUKU 2.6)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Energia- ja ilmastostrategian 2.6 luku on pääosin linjassa Vihdin kunnan SECAP-suunnitelman kanssa. Molemmat korostavat energiajärjestelmän toimitus- ja huoltovarmuuden merkitystä, energiatehokkuuden parantamista sekä uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä. Strategiassa esitetyt toimet, kuten kriittisen infrastruktuurin suojaaminen, varautumissuunnitelmien päivittäminen ja energiajärjestelmien kyberturvallisuuden kehittäminen, tukevat Vihdin tavoitteita hajautetun, uusiutuvaan energiaan perustuvan ja resilienssiä vahvistavan energiajärjestelmän rakentamisessa. Strategian tuki paikallistason toimeenpanolle voisi olla vahvempaa, erityisesti kuntien roolin ja resurssien huomioon ottamisessa energiajärjestelmän resilienssin kehittämisessä.

YDINENERGIAN KÄYTTÖ (STRATEGIAN LUKU 2.7)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Vihdin SECAP-suunnitelma korostaa uusiutuvan ja päästöttömän energian käytön lisäämistä sekä energiatehokkuutta. Vaikka SECAP-suunnitelma ei ota kantaa ydinenergiaan, se ei myöskään sulje sitä pois osana päästöttömän energian kokonaisuutta. Strategian tuki pienydinvoimaloiden kehittämiselle ja ydinenergian roolin vahvistamiselle täydentää kansallisesti niitä päästövähennystavoitteita, joita Vihti paikallisesti tavoittelee.

ENERGIAMARKKINOIDEN KEHITTÄMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.8)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Luku 2.8 on pääosin linjassa Vihdin SECAP-suunnitelman kanssa. Molemmat asiakirjat korostavat energiajärjestelmän toimitusvarmuuden, sähköverkon kehittämisen ja uusiutuvan energian integroinnin

merkitystä. Strategiassa esitetyt toimet, kuten kantaverkon investointien lisääminen, kulutuksen ja tuotannon sijoittumisen ohjaaminen sekä matalalämpöisen kaukolämpöjärjestelmän kehittäminen, tukevat Vihdin tavoitteita energiatehokkuuden parantamisesta, uusiutuvan energian käytön lisäämisestä ja päästöjen vähentämisestä erityisesti rakennusten, liikenteen ja lämmöntuotannon osalta.

Strategian painotukset suurten teollisten investointien edistämisestä voivat kuitenkin jäädä etäisiksi pienemmille kunnille, ellei kuntien roolia energiamarkkinoiden kehittämisessä selkeytetä ja tueta konkreettisesti.

TUTKIMUS, INNOVOINTI JA KILPAILUKYKY (STRATEGIAN LUKU 2.9)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Strategian luvussa 2.9 korostetaan puhtaan energiateknologian tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vahvistamista sekä kilpailukyvyyn tukemista, mikä tukee Vihdin kunnassa jo käynnissä olevia ilmastotoimia, kuten energiatehokkuuden parantamista, uusiutuvan energian käyttöönottoa ja liikenteen päästövähennyksiä. Molemmat asiakirjat painottavat systeemitason muutosta, osaamisen kehittämistä ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä, mikä luo edellytyksiä kunnallisille ja alueellisille ilmastoratkaisuille.

On suositeltavaa, että kansallinen strategia tunnistaa ja vahvistaa kuntien roolia TKI-toiminnan kokeilu- ja käyttöönottoalustoina. Kunnat voivat toimia merkittävinä pilottialueina uusille energiateknologioille ja ilmastoratkaisuille, mikäli niille tarjotaan kannustimia ja tukea osallistua tutkimus- ja innovaatiotoimintaan yhteistyössä korkeakoulujen, yritysten ja valtionhallinnon kanssa.

VEROTUS (STRATEGIAN LUKU 2.10)

- **Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin**
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- **Avoin vastaus lukua koskien:**

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Luku 2.10 tukee Vihdin SECAP-suunnitelman ilmastotavoitteita, mutta jää kuntien näkökulmasta melko yleiselle tasolle. Veropoliittiset toimet, kuten investointien verohyvitykset ja liikenteen veroratkaisut, voivat edistää kuntien ilmastotyötä, mutta strategia ei käsittele kuntien roolia näiden toimien hyödyntäjinä tai toimeenpanijoina. Vaikka SECAP ei käsittele verotusta erikseen, sen toimenpiteet nojaavat kansallisiin ohjauskeinoihin, joita strategia tukee. Kuntien näkökulmasta olisi perusteltua tarkastella veropoliittikkaa myös paikallisten ilmastotoimien mahdollistajana.

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMISEN VAHVISTAMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.11)

- Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- Avoin vastaus lukua koskien:

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Luku 2.11 on linjassa Vihdin SECAP-suunnitelman kanssa. Luvussa esitetyt toimet, kuten ilmastoriskien hallinta, julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön vahvistaminen sekä varautumisen kytkeminen huoltovarmuustyöhön, ovat kuntien kannalta keskeisiä. Myös sähköntuotannon sääriippuvuuden ja sähkönhinnan vaihteluiden hallinta sekä toimintaympäristön muutoksiin liittyvien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistaminen ovat ajankohtaisia teemoja, jotka tukevat kuntien energia- ja ilmastotyötä.

EU-VAIKUTTAMINEN (STRATEGIAN LUKU 2.12)

- Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- Avoin vastaus lukua koskien:

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: EU-vaikuttamisen linjaukset tukevat pääosin kuntien energia- ja ilmastotyötä, erityisesti päästövähennystavoitteiden, EU-yhteistyön ja kansainvälisen ilmastopolitiikan osalta. Strategian painotus markkinaehtoisuuteen ja teknologianeutraaliuteen vahvistaa kuntien mahdollisuuksia valita paikallisesti sopivimmat ratkaisut, mutta voi samalla ohittaa uusiutuvat teknologiat, jotka tarvitsevat alkuvaiheessa tukea.

Energiatehokkuuden tarkastelu ensisijaisesti päästövähennysten näkökulmasta voi kaventaa kuntien mahdollisuuksia edistää myös kulutuksen vähentämiseen tähtääviä toimia, jotka ovat monessa kunnassa keskeinen osa ilmastotyötä. Kunnissa energiatehokkuus nähdään usein myös keinona hillitä kustannuksia ja parantaa energian omavaraisuutta, ei vain päästöjen näkökulmasta.

KYSYMYS POLITIIKKATOIMIEN VAIKUTUSARVIOISTA

NYKYTILANNE JA ARVIOT POLITIIKKATOIMIEN VAIKUTUKSISTA (STRATEGIAN LUKU 3)

- Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin
- En ota kantaa tähän osa-alueeseen
- Avoin vastaus lukua koskien:

Vihdin kunnan ympäristölautakunta lausuu: Strategian vaikutusarviot energiatehokkuuden parantamisesta, uusiutuvan energian käytön lisäämisestä, liikenteen päästöjen vähentämisestä sekä teknologisten ratkaisujen hyödyntämisestä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vahvistavat, että paikalliset toimenpiteet ovat keskeisiä kansallisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Strategian vaikutusarvioiden perusteella kuntien rooli energiasiirtymässä ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on keskeinen. Energiajärjestelmän sähköistyminen, uusiutuvan energian tuotannon kasvu ja vetytalouden kehitys edellyttävät kuntien aktiivista panosta kaavoituksessa, infrastruktuurin suunnittelussa ja paikallisten investointien mahdollistamisessa. Kunnat voivat tukea energiatehokkuutta ja kysyntäjoustoja sekä edistää teollisten alueiden ja energiayhteisöjen syntymä.

Valtiontaloudelliset vaikutukset, kuten ilmastotoimien rahoitus ja tukijärjestelmät, vaikuttavat suoraan kuntien mahdollisuuksiin toteuttaa ilmasto- ja ympäristötoimia. Esimerkiksi tilusjärjestelyt, metsänhoito ja maankäytön kehittäminen voivat hyötyä valtion tuista, mutta edellyttävät kuntien aktiivista osallistumista ja resurssien kohdentamista.

Kansantaloudellisesti strategian toimet tukevat investointeja ja työllisyyttä, erityisesti rakentamisessa ja palveluissa. Kunnat voivat hyötyä tästä kehityksestä elinvoiman ja työpaikkojen lisääntymisen kautta, mutta samalla niiden on varauduttava palvelutarpeiden kasvuun ja osaavan työvoiman saatavuuteen.

Ympäristövaikutusten osalta kuntien tehtävänä on varmistaa, että uusiutuvan energian hankkeet, kuten tuuli- ja aurinkovoima, sijoittuvat ympäristön ja yhteisöjen kannalta kestäväällä tavalla. Kaavoitus, lupaprosessit ja vuorovaikutus asukkaiden kanssa ovat keskeisiä välineitä hyväksyttävyyden ja vaikutusten hallinnassa.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen edellyttää kunnissa varautumista sään ääri-ilmiöihin ja infrastruktuurin haavoittuvuuksiin. Kunnat voivat kehittää riskienhallintaa, tukea sähköverkon säävarmuutta ja edistää paikallista sopeutumiskykyä yhteistyössä energiayhtiöiden ja muiden toimijoiden kanssa.

MUUTA KOMMENTOITAVAA ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIAAN LIITTYEN

- Avoin vastaus energia- ja ilmastostrategiaan liittyen: